

POOMHAI BÓH

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOW

8. číslo

Budyšin, awgust 1961

Lětnik 11

Hrono na žnjejc 1961

Wo to so prócuju, zo bych měl swědomje bjez poroka před Bohom a před ludźimi wšudžom.

Japoštołske skutki 24, 16

Kak mudrje je to Stworićel zjado-
wał, zo je čłowjekej dał swědomje.
Moderna wědomosć znaje tak mjeno-
wane seismografy, kotrež zwěsćeja
zemjerženje. To su připrawy, kotrež
jara eksaktnje, jara dokladnje rea-
guja a zemjerženja pokazuja, kotrež
su so něhdže w dalokim swěće stałe
abo kotrež su tak słabe, zo je žadyn
čłowjek njepytne.

Kaž tajka připrawa je tež naše
swědomje. Wone móže na najslabše
hrěšne hibnjenje we nas pokazać a
před hrěšnym mysljenjom, rěčenjom
a činjenjom warnować a napominać
a potom porokować a znjepokojěć. My
to wšityc znajemy! Što ma swědo-
mje, kotrež njeje hišće ani najmjeń-
ši porok wuprajiło?! Wězo je móžno,
swědomje wutupić, tak zo njemóže
potom wjace na wšě maličkosće rea-
gować kaž seismograf abo někajka
druha mašina w připrawje, kotraž je
wobškodžena.

Nětko so tudy njejedna wo hotowy
fakt, ale wo prócowanje, wo horce
prócowanje, zo by nam dobre, čiste
swědomje zdžeržane było, kotrež staj-
nje a wšudžom njehrjeba. Japoštoł
Pawoł móžeše to z chrbłosću prajić,
jako wón před romskim bohotom Fe-
liksom steješe. Wón njetrjebaše sto
přičinow pytać, z kotrymiž mohl so
někak wuwynić a wuzamołwić na
čłowske wašnje, ale móžeše z wěsto-
sću wěry wobswědčić: „To, štož sym
činił jako japoštoł a posoł a služobnik
Jezusowy, sym činił z dobrým swě-
domjom!“ Derje, hdyž móžeš to wo
sebi prajić! Njeje pak to přewjele
prajene? Njepokazuje so we tym wě-
sta hordosć? Hdyž tomu woprawdže
tak je, je to prawa hordosć! Pawoł
so sam njechwali a njewuzběhuje
swoje čłowske wukony. Wón wě a je
to husćišo prajił, zo je so jemu smi-
lenje stało a zo wón jenož z Božej
hnadu to je, štož je. Ale swoje spraw-
ne prócowanje smě wón na kóždy pad
před swětom wobswědčić. Tež tu pla-
ći, zo wón to wšo jenož přez toho
móže, kotryž jeho posylnja, přez
Chrysta!

Swědomje ma wokna po wobemaj
bokomaj, „před Bohom a před ludźi-
mi“. Na wobojce ma so twoje próco-
wanje měrić, na swědomje bjez po-
roka před Bohom a před čłowjekami.
Što pomha, hdyž něchtó druhim swój
běly lac pokazuje, tola spody běleho
laca, w znutřkownym, leži wšitko w
najwjetším njeporjědže a blóće, tak
zo Bóh woprawdže swoje spodobanje

Polo je swět

Hdyž na žnjach přez polo džeš a sej
snopy wobhladaš, widžiš wšu móžnu
njerodž mjez žitom. Wusył ju nichtó
njeje — a tola tu wona je. A njech
je so žito do wusywa hišće swědomi-
čišo wurjedziło, ženje njenjese polo
jenož čiste plody.

Štož tam na polu widžiš, plaći tež
za našu čłowsku wutrobu. Přeco je
něšto we wutrobje, štož so ani Bohu
Knjezej ani tež čłowjekej samemu
njelubi. Kak jenož k tomu přińdže?

„Polo je swět“,
wukladuje
naš
Knjez Jezus swoje
přirunanje wo nje-
rodži mjez pšencu.
Na swěće pada ni-
mo dobreho symje-
nja, nimo Božeho
swjateho słowa, tež
wjele drugeho, mje-
njehódneho, haj hu-
bjeneho symjenja do
čłowskich wutro-
bow, kotrež njepo-
chadža wot Boha.
Bohužel njeje tak,
zo čłowjek jenož do-
bre skutki dokonja.
Husto je to čisće na-
wopak. Hubjene,
skažene symjo so
wusywa.

My přeskoku za-
bywamy, zo je wšit-
ko, štož prajimy a
dokonjamy, symjo,
kotrež we wutro-
bach druhich ludźi
zeschadža a pak do-
bre pak hubjene
plody njese. Hdy
by křida była, ko-
traž wšitke zle słowa,
kotrež z na-
šeho rta přińdu, wróće džerži, potom
by na swěće zawěrnje wjele lěpje
było. Kak wjele zlych słowow slyši
naša džěcina husto hižom w starši-
skim domje, na droze, pozdžišo na

měc njemóže! Abo nawopak: Što to
je, hdyž jedyn křesćan so drje pró-
cuje wo prawe zadžerženje před Bo-
hom a hdyž ma při tym tajke nje-
zbožowne wašnje, zo so ludžo na nim
postorkuja. Jako běchu sej w přenje-
wosadže w Jeruzalemje tak mjeno-
wanych zastojnikow za jałmožiny
(Jap. skutki, 6. staw) wuzwolili, hla-
dachu kruč na to, zo běchu to mu-
žojo, kiž dobru chwalbu mějachu a
kiž běchu poľni swjateho Ducha. Taj-
cy dyrbjeli tež my być! Jenož tak mó-
žemy to wuznawać, štož w našim hro-
nu steji. La.

džěle a wšudžom druhdže. Zo móže
tola jazyk tajki jědojty być! A z na-
šimi skutkami hustodosć wjele hinak
njeje. Wone móžeja samo hišće stra-
šniše być hač naše słowa, wosebje
za džěci. Džěci so po tym maju, štož
wot dorostlych slyša a štož sej wot
nich wothladaju.

Kajke žně my sami wočakujemy,
hdyž je kóžde słowo a kóždy skutk
symješko a hdyž my bjez wulkeho
přemyslowanja a rozmyslowanja zle

symjo wusywamy? Je bjez zmysla,
so pře zlósć a skaženosć čłowjekow
rozhoric a hněwać, hdyž sami kóždy
čas na to njemyslimy, zo bychmy
swoje samsne słowa a skutki pruwo-
wali a hladali, hač su dobre abo zle.
Štož je wows wusył, njemóže pšencu
žnjeć. A štož je běry sadžał, njemóže
žanu řepu žnjeć. Štož hinak myslí, je
tola blazn. A — budžmy sprawni —
my sami pak to přeco znowa woča-
kujemy. My chcemy jenož dobre slo-
wa slyšeć a dobre skutki widžeć,
byrnjež sami jara lochkomyslnje a
njewobhladniwje swoje słowa a skut-
ki njeprowujemy. A winu za wšo zle
na swěće přeco druhim dawamy —
njehladajo na to, kak jara smy ze
swojim samsnym zadžerženjom
k wšemu přinošowali. Što njejsmy
to hižom wšitko spoćinali! Kajke budže-
ja to žně! š.

Ach, wostań při nas z hnadu

Jako tamnaj wučobnikaj z Knjezom, kiž bě stanył z morwych, do Emmausa džěštaj a jeho njespóznaštaj, prošestaj jeho, jako běštaj k swojej hospodze přištaj: „Wostań pola nas, přetož k wječoru so bliži, a džeń je so nachilił.“ Z tuteje rjaneje a wutrobneje próstwy je Jozua Stegmann (1588–1632), nabožny pěsnjer 17. lětstotka, rjany kěrluš spisał: „Ach, wostań při nas z hnadu“, kotryž je wšëm derje znaty, a kotryž zawěsće každy rady spěwa. — Što dha pak tutón Stegmann bě a hdže bě žiwy?

Wón bě profesor na uniwersiće w Rintelnje. To bě runje čas trideciletnje wojny. Tež město Rinteln při rěce Weser měješe wjele čerpjeć w tamnym njezbožownym času, a Stegmann bě jedyn z tych, kotrychž Knjez domapyta. Dyrbješe nazhonić, zo tšynósć přinjese šcerpliwość, a šcerpliwość nazhonitósć, nazhonitósć pak nadžiju. We februaru lěta 1623 bu Rinteln wot njeprěćelow wobsadzeny a měješe čezku zrodobu čerpjeć. Stegmann dyrbješe swoje město wopuścić a dlěje hač lěto jako wupokazany a wuhnaty tu a tam wokoło čahać. Ale wšu nuzu a prawowanje wón z křescanskej šcerpliwośću znjese; a hdž druhdy raz małowěriwa bojósć jeho nadpadže, pohlada na ptački, kiž so před wichorom do štomow schowaju, ale hdž slónčko zaso zaswěći, znowa wjesele spěwajo wokoło lětaja. Tuž sej praješe: Budž stroštny!

Ach, wostaj twoje skorženje,
ow wutroba, staj skiwlenje!
Wěr Bohu, njech to trošt je či:
Bóh swojich nihdy njepuší.

A Bóh jeho tež njeje wopuščil, wón smědžeše so zaso do Rintelna wrócić a bu 1625 za wyšeho duchowneho w hrabinstwje Schaumburg postajeny. W tutym čezkim zastojnstwje je pod ropotom njeprěćelskich wojakow ze žohnowanjom džětał. Kaž sam w modlitwje trošt, měr, swětłósć, móc pytaše a tež namaka, tak tež swojim duchownym modlitwu poručowaše jako najmóćnišu broń w zrudnych wojnskich, drohich a smjertnych časach.

Z lětom 1630 pak zběhny so nowy wichor z druhého boka, kiž jeho čělnu móc zlemi. Tak mjenowany restitučiski edikt wuńdže, to bě wukaz kejžora Ferdinanda II., po kotrymž mějachu ewangelscy wšě kubla, kotrež wot lěta 1555 wobsedžachu, a kotrež běchu prjedy katólskim slusaše, jim zaso dać. Lědma bě wukaz wušol, da běchu w Rintelnje zaso Benediktinšcy mniša, kotřiž swoje wobsedženstwa sej wróćo žadachu, kotrež běchu, jako buchu woni wupokazani, uniwersiće přepodate byle. Profesorojo w Rintelnje dyrbjachu tež nimo toho mzdu, kotruž běchu dostali, zaso wróćic a buchu z wojskeje eksekuciju k tomu nuzowani. Njepřestawace čwělowanje, mjerzanje a zjawne wusměšowanje, kotrež dyrbjachu sej profesorojo džeń wote dnja lubić dać, Stegmanna, kotryž bě hewak jara šcerpliwy a stroštny, tak zrudžachu, zo schori a w štyriaštyrcetym lěće swojeho žiwjenja wumře. Jeho wopomnjeće pak je žohnowane wostało, přetož wšudžom na swěće, hdžež su

ewangelscy křescenjo, so jeho kěrluš „Ach, wostań při nas z hnadu“ rady spěwa.

Tak husto hač tutón kěrluš spěwaš, začuješ tež, kak so wutroba zhrěje a změruje, wosebje w zjawnych a domjacych nuzach. Tež hłós tutoho kěrluš je lubozny a hnujacy. To začu jónu wěsty ruski wyšk, kiž — jako z Francoskeje w lěće 1815 z dobyčerskimi wojskami domoj čehnješe — něhdže w Němcach do kwartěra přińdže. Wón bě čich, přecelniwy muž z jasnymaj brunymaj wočomaj, kotremuž so spodobaše, zo so hospodar tak swěru w njeho stara. Nazajtra zawoła swojeho hospodarja k sebi do jstwy, wočini křinku a wza z njeje kašćik. W rjanym kašćiku pak ležeše kniha, do módroho somota zwjazana a ze slěbrom rjenje wupyšena. Wón ju wotewrě a džeše: „To je Biblija, tu ja wšědnje čitam.“ Wjace wón prajić njemóžeše, ale na jeho mjezwoču bě widjeć, zo by rady wjace powědał, ale wón njemóžeše, dokelž so z nim dorěčeć njemóžeše. Wječor sydney hospodar za klawěr a hraješe swojemu hosćej to a tamne. Tuž jeho nadobo ruski wyšk poča prosyć: „Ty, hraj tak, kaž so w cyrkwi hraje.“ Hospodar to zrozumi a poča kěrluš hrać. Jako bě na kónca a so k swojemu hosćej přiwbroći, widžeše, kak tón na kolenomaj klečo so modli. Hluboko hnuty zaspěwa nětk hospodar: „Ach, wostań z twojej hnadu“, a hdžž bě kěrluš hač do kónca wuspěwał, steješe wyšk zaso zady njeho. Wón swojemu hospodarjej wjesoly a hnuty do wočow hladaše, padny jemu wokoło šije, wokoša jeho a praješe: „Ja so či džakuju — Bóh će žohnuj!“
A. S.

Hdžež so njewadza, tam móžeja so pjećo ze zaječej kožu zawodžeć.

(Afriske přislowo)

Martrar reformacije

Angelus Merula (1482–1557) běše jedyn z martrarjow w reformaciskim času. Narodił so w Brielle (Holandska), studowaše wot 1504 do 1508 w Parizu, bu 1508 licenciat teologije (lic. theol.) a 1511 farar w Brielle, 1530 farar w Heenvlieće. Tam so wón dokladnje zaběraše z reformatoriskimi a awgustinskimi pismami (spisy swj. Hawštyna), wosebje dokladnje pak Bibliju čitaše. Wustupowaše přeciw wšelkemu znjewužiwanju wěry, a tuž jeho po něčim za kecarja wuwolachu, byrnjež njeje so nihdy wot swojeje cyrkwe džělic chcył. Merula chcyše cyrkej znutřkownje wobnowić a wzrodzić. Wot lěta 1553 čahachu jeho wot jednoho jastwa do druhého. Potom nadobo rěkaše, zo je so Merula swojich nahladow wotrjekł. To pak njeběše wěro. Z falšnosću běchu sej tajke wotrjeknjenje wuliščili, dokelž bě Merula hłuchi. To běše w lěće 1554. Wón pak so swěru k tomu wuznawaše, štož běše wučil, a jako potom zhoni, zo ma so na šćěpowcu spalić, wyskaše Merula, zo so „hodžina wumóženja bliži“. Před šćěpowcom so wón modlo poklakny a so zwjeze a wusny na wěki. Tak móžachu jeho njeprěćeljo jenož hišće jeho wbohe čělo spalić. Merula běše nadobny čłowjek a dobroćel chudych. Je tež jednu syrotownju založil. Znatej stej jeho słowe: „Zo by jenož Chrystus knježil ze swojim słowom a Duchom!“ a „Prawa wěra swobodu lubuje.“

W swětle zbožnosće

Daj slóncu z Božej wěćnosće

Prězloćić nuzy čěnosće.

Kak by či zdalo małe so,

Štož je će prjedy tyšilo.

Kak stroštny by był, wjesoly

W horju, w nuzy na swěće,

Hdž slóncu z Božej wěćnosće

By přezloćić dal žiwjenje.

H. Rejslerjowa

„Aktualna“ Biblija

W Jeruzalemje wudawa M. Cohen časopis, kotryž rěka „Chronika“. Nimo toho so loppjeno mjenuje „nowina ze stareho časa“ a we njej móžeš čitać tajke napisma kaž „Hyksojo dobywaja so do Egiptowskeje“. Štož je w stawiznach derje wobhonjony, wě, zo su Hyksojo něhdže wot lěta 1700 do 1550 do Chrystusoweho naroda w Egiptowskej knježili. Loppjeno njemóže z tym potajkim měnić podawki z našeho časa. „Chronika“ so mjenuje „nowina, kiž ženje njezestari“ a kotraž so „w Jeruzalemje wudawa za wšón swět“. Datum jeje wudaća je 16. awgust 1726 do Chrystusoweho naroda. „Chronika“ chce swojich čitarjow zbližić ze swjatym Pismom. W powěšćach, komentarach, we wóždacych nastawkach, wobrazowych reportažach, dopisach z čitarstwa a romanach, we wšëm wopisuja so bibliske stawizny w modernej formje, čisće tak, jako by so to hakle džensa wšo stalo.

Tajki pospyt, Bože słowo čłowjekam našeho moderneho časa připowědać, je zawěsće originalny a derje mjenjony. Tola při tym pak tež hrozjo

strach, zo tajki pospyt na wonkownych a pódłanskich wěcach wisajo wostanje, runje tak kaž filmy z bibliskej tematiku, na přikład „Simson a Delila“, „Salome“ abo „Golgatski křiž“.
Po P. Dissemondže

We Łusku pola Bukek swjećeše 2. julija rentnar a wuměnkar Awgust Urban swoje 90. narodniny. Luby stary nan, scyła a zwulka hišće strowy a čily, je dobry Serb. Jeho mandželska je hižom před nimale dwadecći lětami 70lětna wumrěta. Jubilar je nan dweju synow a třoch džowkow. Jeho džowka Hana nana doma derje wobstaruje. My jemu přejemy Božu milósć po jeho puću hač do wěćnosće.

Na nas hladaja

Wěsta danska baronka běše před lětami knihu napisala, w kotrejž wopisowaše swoje dožiwanje na afrikskim kraju Kenia. Baronka pisa tež wo wosebje swěrnym a spuščomnym domoródnym služobniku, kiž bě nado po třoch měsacach swoju službu wupowědził a prajil, zo chce nětko pola arabskeho měščanosty w druhim měsće dale dželać. Wona so jeho za přičinu prašeše a mjenješe, zo chce młodženc zawěsece druhdže wjace zaslužić a wjace přiležnosće k wěskim swěrnym zabawam měć. Tola kak jara so stroži, jako jej služobnik wotmołwi: „Wy křesćenjo připowědaće Boha, a mohamedancey tež wo nim reča. Ja chcu nětk skónčnje wědžeć, hdže wón woprawdže je. Tam chcu so potom křićić dać. Tohodla sym tři měsacy pola tebe služil, a nětko du na tři měsacy k mohamedanskim.“ Mōžemy sej myslić, kak jara je tajka wotmołwa tule žonsku zaběrała; přetož přeco zaso dyrbyeše sej wona prajić: „Bych ja wědžala, zo w mojej wokolinje něchtó wšědnje na mnje hlada, dokelž Boha pola mnje pyta, kak wjele hinak bych so ja potom zadžeržala!“ — Tež na nas druzi hladaja! Nježabudźmy to!

Bjez kanzanja

Něšto wo indiskim dušowpastyrju Singhu

Kaž zrědka pola žanoho drugeho runa so žiwjenje S. Sundara Singha žiwjenju japoštola Pawola. Narodzi so w Rampurje, w indiskim staće Patiala, 3. septembra 1889. Jeho staršej bęštaj zamōžnaj a hladašaj jara na to, zo by jej syn był pobožny hindu. Tak je młody Sadhu Sundar počal fanatisce křesćanow hidžić. Tola jeho hinduistiska biblija, „grath“ mjenowana, njemōžeše jeho lačnej duši dać tón měř, za kotrymž so wona žedžeše. Tuž chcyše Singh zadwělować a swoje žiwjenje sam skónčić. A jako so modleše zjewi so jemu horjestanjeny Knjez a wotaše jeho do služby. Jeho něhdysi přeceljo a přiwuzni chcychu jeho skónčować, tuž čekny do misionskeje šule w Ludhianje, potom do Simle, hdžež bu wón ze 16 lětami wukřćený. Přědujo čahaše wón po krajach wokoło, po Indiskej, po Nepalu, po Tibeće, po Činje a po Japanskej, wobdžiwany a zaspěwany, lubowany a hidženy, spytowany a wobarnowany. Spočatk dwacetych lět wopyta tež wšelake ewropske kraje, tola wróci so wostrōžbnjeny zaso do swojeje domizny. W léce 1929 poda so wón znowa na puč do Tibeta, a wot toho časa njebě ničo wjace wot njeho slyšeć.

Něhdy je wón takle swojim indiskim křesćanam přědował:

Muž měješe wulkotnu zahrodu. Wšě rostliny, štomy, kwětki a kerčiny běchu derje hladane, a štōž nimo džěše, tomu so wutroba směješe. Bōrze pak dyrbyeše samsny muž na wěsty čas zapučować. Ach, sej wón mysleše, wšako je mój syn doma, tón budže za prawym hladać. Syn pak so wo rjanu zahrodu njestaraše. Durčeka do zahrody stejachu šěroke wočinjene, a susodowy skót so nětk na cuzej zahrodže

Swěrný služobnik Knjezowy

Najwjetšu ewangelsku wosadu w Japanskej ma duchowny Onomura w měsće Sapporo. Za čas poslednjeje wojny běše Onomura někotre lěta w koncentraciskim lěhwje zajaty, dokelž bě so spječował, před swojej cyrkwju nastajić pōhanski woltark, kaž je to tehdomniša wyšnosć sej žadała. W lěhwje bě so jemu jara złe a hubjenje šlo. Hdyž běchu jeho nazymu 1945 po zničanju japanskeho fašizma z lěhwa puščili, poda so Onomura zaso číše do swogeho džěla, jako njeby so ničo stało. Njebě so z hidu zaslepčić dał. Nječuješe so tež martrar. Chcyše jenož być wotroček Knjezowy, wjace nic.

Ja sym jeho na jednej konferency fararjow zeznal, a tam mi druzi powědach, što je tutón čłowjek we fašistiskim času, kotryž běše za japonskich křesćanow tak hōrki a čezki, wšitko nazhonić a čerpjeć dyrbjał. Tola duchowny Onomura ponižnje wotkiwny. Wón to njechaše, zo so wo nim wulcy rečeše. Wón nihdy njeslušeše do tych, kotřiž so sami wuzběhowachu a chwalachu, nihdy wón njeje sebjě za wazneho měł.

Prjedy hač ja zhromadženym fararjam swoj přednošk podach, woteńdže Onomura a so hakle dvě hodźiny pozdžišo wróci. Wón ke mni přistupi: „Wone bě prjedy runje něchtó přišoł a mi prajil, zo je jedyn muž čezko schorjeł a zo najskerje bōrze wumrje. A to sym ja k njemu šoł, byrnjež wšak bych tež rady na Waš přednošk sluchał. Ale hlejće, tónle muž běše něšto razow w mojej cyrkwi kemši był. Wón njeběše hišće křesćan, ale ja pak sym jeho pastyr był. Wón tola ke mni chodžeše, zo by Bōže słowo slyšał. A nětko běše chory, jara chory. Najskerje by wón wumrěł, tule nóc abo jutře, prjedy hač bych jeho hišće raz žiweho wohladał. Tuž sym k njemu šoł. A to běše derje. Wón měješe hišće něšto na wutrobje. Snano sym jemu pomhać mōhł, zańc z Jezusom přez čmowe wrota smjerće. Ja sej myslu, wumrěć je jara čezko. . . A ja chcych rady, zo by wón zbōžny wumrěł a zo by k Jezusej přišoł. . .“

Jeho chutnej woći sō prašejo na mnje hladašej, hač drje ja rozumju, zo je za njeho wazniše byjo, hić k tutomu choremu, kotryž steješe na proze do wěčnosće, hač tu wostać a na mój přednošk sluchać. Ja pak sym so jenož — kaž je to japanske waznje — před tymle swěrnym služobnikom poklonil — a so hańbował. A ja sym wědžal, čehodla je jemu najwjetša wosada w kraju dowěrjena, čehodla kōždu njedželu wjace hač 800 ludźi na jeho přědowanja chodži. Z nich je hišće něchtōžkuli pōhan. Woni su spōznali sprawnu a nadobnu zmyslenosć tohole Knjezoweho swědka a wědža: Wón čuje so za nas zamōwlity před žiwym Bohom a ma nas za tajkich, kotrychž je jemu Bōh Knjez sam dowěrił. Mō.

Nic z rozumom, ale z wutrobu

Njedawno wopytach muža, kiž ma rjanu chěžku. Bōrze počachmoj sej tež wo duchownych wěcach powědać. „Čehodla Wy přeco wo Jezusu rečiće?“ so wón prašeše. „Hlejće, ja tež do Boha wěrju a so prócuju, zo bych dobry čłowjek wostał. Ale z Jezusom ja zawěrnje ničo započec njewěm.“ Ja jemu znapřećiwich: „Čehodla maće Wy poprawom chěžne durje? To tola dosaha, zo chěžu maće.“ Zadziwany wón na mnje hladaše: „To ja njerozumju.“ A na to ja jemu rjeknych: „Knjez Jezus je prajil: „Ja sym durje; jelizo něchtó přez mnje zastupi, budže zbōžny.“ Wy njemōžeće docyła k Bohu přinć bjez Jezusa.“ — „Tež to ja njerozumju“, mi wón wotmołwi. Potom so jeho prašach: „Maće da měř z Bohom?“ — „Nō, zawěsece, ja ničo přećiwu njemu nimam.“ Ja so posměwkných: „Ale Bōh ma wjele přećiwu Wam! A hlejće: Jezus, kiž je na křižu wumrěł, je jenički, kiž to zaso sporjedzić mōže. Tohodla Wy Jezusa trjebaće.“ — „Ach, tak“, wón přemyslujo rjekny, „mi počnje switać. Bjez Jezusa mōžu ja jenož z hlōwu do Boha wěrić. Ale přez Jezusa sym ja čisće pola Boha.“ — „Tak je!“ mōžach dodać.

Poslednja truna

Wo jednym italskim huslerju — najskerje bě to Paganini — so powěda: Něhdy měješe wón w jednym měsće přeni krōć hrać. A jako na jewišću steješe a hrać započea, pukny so jedna truna. Zadwělowany chcyše ju zaso načahnyć, ale wona so znowa pukny, a na to hnydom druha, a třea, doniž jemu jenož hišće jedna jenička truna njezwosta. Mjez poslucharjemi počachu so wšelacy hižom huzać a smějkotać. A nětko počea husler na jednej jeničkej, na poslednjeje trunje hrać a to tak wulkotnje, zo je wšěch hluboko hnuł a sej wichorojty priklesk wudobyl. My měli na tohole čłowjeka myslić, hdyž so nam w našim žiwjenju truna po trunje puknje. Njedajmy so potom zamylić! Hdyž dyrbi być, chcemy tež hišće na poslednjeje trunje našeho Boha chwalić a jemu česć a slawu zanošować!

Misionstwo mjez póhanami

Džensa móžemy wam zaso jedyn wobraz z dalokeje Noweje Guineje podač, bđžež naši misionaroyo Bože swjate slowo připowědaja. Nowa Guineja njeje zdawna hišće přeslědženy kraj. Su tam pječa tež hišće kanibalojo (ludźi-žračcy). Misionstwo mjez nimi je tuž jara zwažliwa wěc a štó wě, hdy budže Bože slowo swój puč k tutomu wbohemu ludej namakač! Nowa Guineja je druha najwjetša kupa zemje a je wobydlena wot Papuanow, Melanezow a druhich ludow a ludźikow. Na wobrazu widźimy, kak Papuanoyo hromadže ze swojimi bělymi misionarami cyrkej poswjećuja.

Indiska — kraj wulkeho bohatstwa, ale tež kraj njesměrneje nuzy a žalostneho hubjenstwa. Wulki džěl pjenjez ze zběrki „Chlěb za swět“ podawa so tež do tohole kraja. Indiska ma slawnu a zdobom zrudnu zašłosć, tola tež nowy přichod, po tym zo je kwaklu kolonializma wottrāsła. Indiska je domi- zna hinduistiskeje nabožiny, tola su tam tež buddhiśca a mohamedanojo a druge skupiny. Křesćenjo, ewangelscy a katólscy, su tam mjeńšina. — Wobraz pokazuje misionarku Frölich a jeje indiskich přewodnikow.

Powěšće z cyrkwje

Ewangelski biskup Greifswaldski, D. dr. Friedrich Wilhelm Krummacher, swjećeše 3. awgusta swoje 60. narodniny. Biskup pochadza ze stareje farskeje swójby. Jeho prjedownicy běchu wusko z porynskim pietizmom zwjazani. W léce 1925 bu wón w Berlinje na fararja wuswjećeny. Swoje přenje farske městno na-

stupi w Porurskej a wot tam bu 1933 do Berlina za wyšeho konsistorialneho radu we wonkownym zarjedže Němskeje ewangelskeje cyrkwje powołany. Jako diwizijny farar přińdže 1943 do sowjetskeje wójnskeje jatby, z kotrejež so 1945 wroči. Po wójnje skutkowaše jako farar, superintendent a generalny superintendent.

W tutym času je jemu teologiska fakulta Humboldtoweje uniwersity spoččiła titul čestneho doktora. 1954 wuzwolichu jeho za Greifswaldskeho biskupa a nalěto 1955 wón swoje nowe zastojnstwo nastupi. Nimo swojeho wažneho biskupskeho zastojnstwa je biskup D. dr. Krummacher tež w eksekutiwnym komiteju Swětowego lutherskeho zwjazka; je tež přewzał předsydstwo Konferency ewangelskich krajnych cyrkwjow w NDR a lětsa nalěto bu wón wuzwoleny do Rady Ewangelskeje cyrkwje w Němskej. Jubilar je dalo ko přez mjezy našeho kraja znaty jako konsekwentny zastupowar ewangelskeje cyrkwje. —

W nadawku patriarchy Justiniana-Bukarestskeho je metropolit Justin w Ženewje wozjewił, zo chce Rumunská prawoslawna cyrkej na lětušej Swětowej konferency cyrkwjow wo přijće do Ekumeniskeje rady cyrkwjow prosyć. Metropolit Justin bě hromadže z dostojnikami Bołharskeje prawoslawneje cyrkwje a Konstantinopolskeho ekumeniskeho patriarchy na wroćopuču z Jendželskeje Ekumenisku radu w Ženewje wopytał. Rumunski metropolit strowješe Ekumenisku radu tež w mjenje lutherskeje a reformowaneje cyrkwje swojeho kraja. Bołharski dostojnik, metropolit Jozef, wupraji Ekumeniskeje radže w mjenje bołharskeho patriarchy Cyrila swoju dowěru a wozjewi, zo chcedža so bołharscy prawoslawni z wobkedžbowarjemi na lětušej Swětowej konferency cyrkwjow w New Delhi wobdžělic. —

Na poslednjeje zhromadźiznje lětušeho 10. Němskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja je prezes Wilm w mjenje Ewangelskeje cyrkwje we Westfalskej 11. Němski ewangelski cyrkwinski dzeń do Dortmundunda přeprosył. —

Po křižu króna

Byrnjež je křesćan hosć a cuzbnik na tutej zemi, tak wón tola zwólni- wje a po swojich mocach dopjelnja swoje byrgarske winowatosće. Čim bóle pak so měli džiwać, zo su wyšnosće ze swojimi poddanami, kiž běchu křesćenjo, konflikty měle. Započatk wulkeho přescěhanja křesćanow přez romski stat, kotrež traješe nimale 300 lět, je japoštoł Pawoł hišće dožiwił. Zawěsće je wón tež tehdom list na Filipiskich pisał, hdžež reka: „Naše měšćanske prawo je w njebjesach, wotsal tež Zbožnika wočakujemy, Knjeza Jezom Chrysta.“ Krwawne přescěhanje ewangelskich wěriwych za čas reformacije a napřećiwneje reformacije, čerpjenje křesćanow wšěch wuznaćow w časach politiskich přewrótow, wšo to dopokazuje, zo je so křesćanam te prawo zapowělo, kotrež wšitkim přisteji. Přescěhanych křesćanow pak je přeco znowa dwoje pobudziło: powěšće wo čerpjenju Knjeza a wěstosć, zo přińdže po křižu króna.

Nakład Domowina. — Wuchadža z licencu č. 733 nowinarskeho zarjada pola předsydy ministerskeje rady NDR jonkroč za měsac. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamowlity redaktor: superintendent Gerhard Wirtl - Njeswaćidlski. — Čisć: III-4-9, Nowa Doba, čisćernja Domowiny w Bu- dyšinje.